

**แนวทางปฏิบัติของเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานสอบสวน
ตามคำพิพากษาศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขแดงที่ 1855/2563**
**Guidelines for Traffic Officers and Investigators According to the Central
Administrative Court's Verdict, Red Case No. 1855/2563**

เชาวณี ขววิสิฐ^{1*}, และ สันติ ผิวทองคำ²

Chaowanee Chawavisit¹, and Santi Prewtongcam²

¹คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, Humanities and Social Sciences Surindra Rajabhat University, Thailand.

²ศาลจังหวัดสวรรคโลก ศาลยุติธรรม, Sawankhalok Provincial The Court of justice, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : Chao280923@gmail.com

DOI : 10.14456/jasrru.2025.26

Received : April 1, 2025; Revised : May 1, 2025; Accepted : May 4, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

การปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานสอบสวนตามคำพิพากษาศาลปกครองกลาง เกี่ยวกับการเพิกถอนแบบใบสั่งและบัญชีอัตราค่าปรับที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดไว้ เนื่องจากไม่ชอบด้วยกฎหมาย และระหว่างที่มีการอุทธรณ์ไปยังศาลปกครองสูงสุดนั้น เจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน และประชาชนผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงจะต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดความถูกต้อง เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการจัดทำบริการสาธารณะ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาสาระสำคัญของคำพิพากษาศาลปกครองกลางในคดีหมายเลขแดงที่ 1855/2563 2. เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของคำพิพากษาต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานสอบสวน ในการออกใบสั่งและกำหนดค่าปรับและ 3. เพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานสอบสวน ในระหว่างที่คดียังไม่ถึงที่สุด และภายหลังจากที่มีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นวิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติของเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานสอบสวน ภายหลังคำพิพากษาศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขแดงที่ 1855/2563 โดยใช้กรอบแนวคิดที่ครอบคลุมด้านกฎหมาย การปฏิบัติงาน และผลกระทบต่อประชาชนเกี่ยวกับการเพิกถอนแบบใบสั่งและบัญชีอัตราค่าปรับของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จากการวิจัยพบว่า 1. ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัย ประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เรื่องการกำหนดแบบใบสั่งเจ้าพนักงานจราจร พ.ศ. 2563 ลงวันที่ 20 กรกฎาคม 2563 และเรื่อง การกำหนดจำนวนค่าปรับตามที่เปรียบเทียบสำหรับความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาเพิกถอนประกาศพิพาททั้งสองฉบับโดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่ออกประกาศ ส่วนศาลปกครองสูงสุดแก้คำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้นเป็นให้เพิกถอนประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เรื่องกำหนดแบบใบสั่งเจ้าพนักงานจราจร พ.ศ. 2563 ลงวันที่ 20 กรกฎาคม 2563 และประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เรื่อง กำหนดจำนวนค่าปรับตามที่เปรียบเทียบสำหรับความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 และความผิดตามกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับรถหรือการใช้ทางที่มีโทษปรับสถานเดียว พ.ศ. 2563 ลงวันที่ 23 มีนาคม 2566 โดยให้มีผลนับแต่วันที่พ้นกำหนด 180 วันนับแต่วันที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษา 2. ผลกระทบต่อประชาชนและระบบยุติธรรมประชาชนที่ได้รับใบสั่ง อาจไม่ทราบถึงสิทธิในการ

Citation : Chawavisit, C., & Prewtongcam, S. (2025). Guidelines for Traffic Officers and Investigators According to the Central Administrative Court's Verdict, Red Case No. 1855/2563. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(3), 57–72.
<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.26>

โต้แย้ง ซึ่งอาจทำให้เสียเปรียบในการดำเนินคดีหากเมื่อมีคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดยืนตามศาลปกครองกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติอาจต้องคืนค่าปรับที่เก็บไปแล้ว 3. แนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานสอบสวน ในระหว่างที่คดียังไม่ถึงที่สุด และภายหลังจากที่มีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ผลการวิจัยสรุปได้ว่าแนวทางปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ ได้แก่ การใช้ใบสั่งที่เคยใช้ก่อนประกาศที่ถูกเพิกถอน หรือเพิ่มเติมข้อความเพื่อแจ้งสิทธิของผู้ถูกออกใบสั่งให้สามารถโต้แย้งข้อกล่าวหาได้ รวมถึงการใช้ดุลพินิจในการกำหนดค่าปรับแทนการใช้อัตราค่าปรับแบบคงที่ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายจราจรและหลักความเป็นธรรม

คำสำคัญ (Keywords) : คำพิพากษาศาลปกครอง, ใบสั่งจราจร, อัตราค่าปรับ, หลักนิติธรรม, สิทธิของประชาชน

Abstract

The actions of traffic officers and inquiry officers in accordance with the judgment of the Central Administrative Court regarding the revocation of traffic ticket forms and the fine rate schedule set by the Royal Thai Police on the grounds of being unlawful must be carried out appropriately. While the appeal to the Supreme Administrative Court is underway, traffic officers, inquiry officers, and members of the public directly affected must take steps to ensure accuracy, appropriateness, and efficiency in the provision of public services. The objectives of this study are to: 1. examine the main points of the Central Administrative Court's ruling in Red Case No. 1855/2020; 2. assess how the ruling affects the way traffic cops and investigators perform when issuing tickets and imposing fines; and 3. identify suitable procedures for these professionals. Using a conceptual framework that covers the law, practice, and impact on the public regarding the revocation of the Royal Thai Police's ticket forms and fine rate lists, this research focuses on analyzing the practices of traffic officers and investigators following the Central Administrative Court's ruling, Red Case No. 1855/2020, while the case is still pending and following the Supreme Administrative Court's ruling. The results found that 1) Judgment of the Administrative Court of First Instance The Administrative Court of First Instance ruled that the Royal Thai Police's announcement regarding the format of traffic tickets, dated July 20, 2020, and the announcement on the prescribed fine rates for offenses under the Land Traffic Act B.E. 2522 (1979), were unlawful. The court ordered the revocation of both disputed announcements retroactively to their issuance dates. However, the Supreme Administrative Court amended the lower court's ruling to revoke only the Royal Thai Police's announcement on the format of traffic tickets dated July 20, 2020, and the announcement on the prescribed fine rates for offenses under the Land Traffic Act B.E. 2522 and other vehicle-related or road-use offenses punishable by fines only, dated March 23, 2023. This revocation shall take effect 180 days after the date of the Supreme Administrative Court's judgment. 2) Impacts on the Public and the Justice System, Members of the public who receive traffic tickets may be unaware of their rights to dispute the allegations, which could result in disadvantages in legal proceedings. If the

Citation : เขาวณี ขววิสิฐ, และ สันติ ผิวทองคำ. (2568). แนวทางปฏิบัติของเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานสอบสวน ตามคำพิพากษาศาล

ปกครองกลาง คดีหมายเลขแดงที่ 1855/2563. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(3), 57-72.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.26>

Supreme Administrative Court upholds the judgment of the Central Administrative Court, the Royal Thai Police may be required to refund fines that have already been collected. 3) Appropriate Guidelines for Traffic Officers and Inquiry Officers, While the case remains pending final judgment, and after the Supreme Administrative Court has rendered its decision, the research findings suggest that appropriate practices for officials include using the previous version of the traffic ticket format prior to the revoked announcements, or adding a statement informing the ticket recipient of their right to contest the allegations. Furthermore, officials should exercise discretion in determining fine amounts instead of applying fixed fine rates, in order to comply with traffic laws and the principles of fairness. **Keywords** : Traffic Ticket, Fine rate, Administrative Court Decision, Rule of Law, People's Right

บทนำ (Introduction)

การบังคับใช้กฎหมายจราจรถือเป็นกลไกสำคัญในการรักษาระเบียบและความปลอดภัยในการใช้ถนน โดยเฉพาะบทบาทของเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานสอบสวนภายใต้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งมีหน้าที่ในการออกใบสั่ง ตรวจสอบ และสอบสวนกรณีการกระทำความผิด อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติกลับพบปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบังคับใช้ เช่น การออกใบสั่งที่ไม่มีการแจ้งสิทธิของผู้ถูกกล่าวหา หรือการกำหนดอัตราค่าปรับแบบตายตัว ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิทธิของประชาชนและขัดต่อหลักนิติธรรม (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2563)

ในกระบวนการคุ้มครองสิทธิของประชาชน การออกใบสั่งต้องมาพร้อมกับการแจ้งสิทธิในการโต้แย้งข้อกล่าวหา อีกทั้งการกำหนดค่าปรับควรเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจเป็นรายกรณี ไม่ใช่การบังคับใช้ตามอัตราตายตัว เพราะการลงโทษควรคำนึงถึงพฤติการณ์ของผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ แนวทางนี้จะช่วยให้กฎหมายไม่ถูกใช้ในลักษณะที่มุ่งเน้นแต่การสร้างรายได้ให้รัฐ แต่มีความยุติธรรมและสอดคล้องกับหลักความเสมอภาค (Rawls, 1971)

กรณีที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย กล่าวคือ คำพิพากษาศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขแดงที่ 1855/2563 ซึ่งศาลได้มีคำสั่งเพิกถอนแบบใบสั่งและบัญชีอัตราค่าปรับของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เนื่องจากไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้จึงเป็นหมุดหมายสำคัญที่ทำให้หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายต้องทบทวนและปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยชน (สำนักงานศาลปกครอง, 2563) ซึ่งจากคำพิพากษาศาลปกครองกลางในคดีหมายเลขแดงที่ 1855/2563 และถึงที่สุดแล้วโดยศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.50/2568 ที่ศาลปกครองสูงสุดพิพากษายืนตามศาลปกครองชั้นต้น โดยมีคำสั่งให้เพิกถอนแบบใบสั่งและบัญชีอัตราค่าปรับ ที่ออกโดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เนื่องจากไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยให้มีผลนับแต่วันที่พ้นกำหนด 180 วัน ก่อให้เกิดปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานสอบสวนที่ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับคำพิพากษา ผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นปัญหา โดยแบ่งออกเป็นดังนี้

1. ปัญหาด้านกฎหมายและกระบวนการบังคับใช้

1.1 แบบใบสั่งไม่มีการแจ้งสิทธิของประชาชนคำพิพากษาระบุว่า แบบใบสั่งเดิมไม่มีข้อความแจ้งสิทธิของผู้ขับขี่ ในการโต้แย้งข้อกล่าวหา ซึ่งขัดต่อมาตรา 141/1 ของ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ส่งผลให้ประชาชนเข้าใจผิดว่าต้องชำระค่าปรับโดยไม่มีสิทธิอุทธรณ์

Citation : Chawavisit, C., & Prewtongcam, S. (2025). Guidelines for Traffic Officers and Investigators According to the Central Administrative Court's Verdict, Red Case No. 1855/2563. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(3), 57-72. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.26>

1.2 บัญชีอัตราค่าปรับขัดต่อหลักกฎหมาย บัญชีอัตราค่าปรับที่ออกโดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กำหนดค่าปรับแบบตายตัว ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถใช้ดุลพินิจในการเปรียบเทียบปรับได้ ซึ่งขัดต่อมาตรา 140 วรรคสี่ ของ พ.ร.บ.จราจรทางบก กรณีนี้ส่งผลให้เจ้าพนักงานจราจร ขาดอำนาจในการกำหนดค่าปรับที่เหมาะสมกับพฤติการณ์ของผู้กระทำผิด

1.3 ปัญหาการบังคับใช้คำพิพากษา ในช่วงที่ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาให้เพิกถอนแบบใบสั่งและบัญชีอัตราค่าปรับ แต่คำพิพากษายังไม่ถึงที่สุด ซึ่งอาจเกิดข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการดำเนินการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าควรใช้แนวทางปฏิบัติแบบใดในระหว่างการอุทธรณ์ ก่อนศาลปกครองสูงสุดพิพากษายืนตามศาลปกครองกลางว่าการออกใบสั่งและกำหนดค่าปรับที่ไม่เป็นไปตามหลักกฎหมายจะต้องถูกยกเลิกทั้งหมดหรือไม่ เพียงใด

2. ปัญหาด้านการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานสอบสวน

2.1 ความไม่แน่ชัดของแนวทางการออกใบสั่ง คำพิพากษาระบุว่าแบบใบสั่งที่ใช้อยู่เดิมไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น เจ้าพนักงานจราจรควรใช้ใบสั่งแบบใด ซึ่งปัจจุบันมี 2 ทางเลือกคือ กลับไปใช้แบบใบสั่งที่ใช้ก่อนปี 2563 ใช้แบบใบสั่งเดิมแต่ต้องแนบ เอกสารแจ้งสิทธิของผู้ถูกกล่าวหา

2.2 การกำหนดค่าปรับและการใช้ดุลพินิจของพนักงานสอบสวนเมื่อบัญชีอัตราค่าปรับถูกเพิกถอน พนักงานสอบสวนจะใช้อะไรเป็นเกณฑ์ในการกำหนดค่าปรับเจ้าหน้าที่ต้องอาศัยมาตรา 140 วรรคสี่ ซึ่งกำหนดให้ใช้ดุลพินิจในการกำหนดค่าปรับตามพฤติการณ์ของคดี แต่ยังไม่มีความชัดเจนว่าควรใช้ดุลพินิจในลักษณะใด

2.3 ปัญหาด้านเอกสารและขั้นตอนการสอบสวนการโต้แย้งใบสั่งและการดำเนินการสอบสวนคดีตามใบสั่งต้องเป็นไปตามมาตรา 141/1 ของ พ.ร.บ.จราจรทางบกแต่เดิมแบบใบสั่งไม่ได้ระบุช่องทางโต้แย้งชัดเจน ทำให้ พนักงานสอบสวนอาจต้องรื้อฟื้นคดีเดิม หากประชาชนต้องการใช้สิทธิในการโต้แย้งย้อนหลัง

3. ผลกระทบต่อประชาชนและระบบยุติธรรม

3.1 ประชาชนอาจไม่ได้รับความเป็นธรรม แบบใบสั่งที่ไม่มีข้อความแจ้งสิทธิทำให้ประชาชนขาดความเข้าใจในการใช้สิทธิของตนเองอาจมีประชาชนที่จ่ายค่าปรับไปแล้วแต่มีสิทธิในการโต้แย้ง ซึ่งอาจนำไปสู่การเรียกร้องให้คืนค่าปรับ

3.2 ผลกระทบต่อระบบการบริหารค่าปรับและการออกใบสั่งหากเจ้าพนักงานจราจรยังคงออกใบสั่งที่อาจถูกเพิกถอนภายหลัง จะก่อให้เกิดปัญหาทางกฎหมาย หากศาลปกครองสูงสุดพิพากษายืนตามศาลปกครองกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติอาจต้องคืนค่าปรับที่เก็บไปก่อนหน้านี้ ซึ่งจะเป็นภาระทางการเงินของหน่วยงาน

การศึกษานี้จึงมีความจำเป็นเพื่อวิเคราะห์แนวทางปฏิบัติของเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานสอบสวนภายหลังคำพิพากษาศาลปกครองกลาง และเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับหลักนิติธรรมและสิทธิของประชาชน จากการศึกษาพบว่า พนักงานสอบสวนในสำนักงานตำรวจแห่งชาติยังขาดทักษะด้านการใช้ดุลพินิจและไม่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ส่งผลให้เกิดความล่าช้าและไม่เป็นธรรมในการพิจารณาคดี แนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมควรประกอบด้วย การอบรมเพิ่มเติมในด้านกฎหมาย การใช้ดุลพินิจ และจริยธรรมวิชาชีพ เพื่อยกระดับความเชี่ยวชาญและเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับองค์กรบังคับใช้กฎหมาย และเป็นการช่วยลดข้อร้องเรียนของประชาชน (จริญ ภักดีธนากุล, 2564) และที่สำคัญแนวทางการออกกฎหมายจราจรและการกำหนดระเบียบปฏิบัติต้องตั้งอยู่บนหลักความเป็นธรรม ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งการตัดสินใจของศาลปกครองกลางในคดีที่ 1855/2563 จึง

Citation : เชาวณี ขววิสิฐ, และ สันติ ผิวทองคำ. (2568). แนวทางปฏิบัติของเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานสอบสวน ตามคำพิพากษาศาล

ปกครองกลาง คดีหมายเลขแดงที่ 1855/2563. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(3), 57-72.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.26>

เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ผลักดันให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติต้องทบทวนแนวทางการปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักนิติธรรมและสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน อันจะนำไปสู่การฟื้นฟูความเชื่อมั่นและการพัฒนาระบบยุติธรรมทางจราจรในประเทศไทยให้เกิดความยั่งยืนตลอดไป (สำนักงานศาลปกครอง, 2563)

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสาระสำคัญของคำพิพากษาศาลปกครองกลางในคดีหมายเลขแดงที่ 1855/2563 เกี่ยวกับการเพิกถอนแบบใบสั่งและบัญชีอัตราค่าปรับของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
2. เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของคำพิพากษาต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานสอบสวน ในการออกใบสั่งและกำหนดค่าปรับ
3. เพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานสอบสวน เกี่ยวกับประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เรื่องการกำหนดแบบใบสั่งเจ้าพนักงานจราจร พ.ศ. 2563 และเรื่อง การกำหนดจำนวนค่าปรับตามที่เปรียบเทียบสำหรับความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ในระหว่างที่คดียังไม่ถึงที่สุด และภายหลังจากที่มีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

1. ความหมายและความสำคัญของหลักนิติธรรม

หลักนิติธรรม (Rule of Law) เป็นแนวคิดที่เน้นว่าการใช้อำนาจของรัฐต้องอยู่ภายใต้กฎหมายและเป็นไปอย่างยุติธรรม โดยไม่มีบุคคลหรือองค์กรใดอยู่เหนือกฎหมาย (Dicey, 1885) แนวคิดนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างเสถียรภาพทางการเมือง การคุ้มครองสิทธิของประชาชน และการพัฒนาสังคมที่เป็นธรรม (World Justice Project, 2023) หลักนิติธรรมทำให้เกิดความไว้วางใจในกระบวนการยุติธรรมและเป็นเครื่องมือสำคัญในการป้องกันการใช้อำนาจโดยมิชอบ

ทฤษฎีของหลักนิติธรรมในต่างประเทศ A.V. Dicey (1885) ได้เสนอหลักนิติธรรม 3 ประการ ได้แก่ (1) อำนาจของรัฐต้องถูกจำกัดโดยกฎหมาย (2) กฎหมายต้องมีผลบังคับใช้กับทุกคนอย่างเสมอภาค และ (3) สิทธิของประชาชนต้องได้รับการคุ้มครองผ่านกระบวนการยุติธรรมและระบบศาล นอกจากนี้ Lon L. Fuller (1964) ได้เสนอเงื่อนไข 8 ประการที่ทำให้กฎหมายมีประสิทธิภาพ เช่น กฎหมายต้องชัดเจน ไม่ขัดแย้งกัน และสามารถปฏิบัติได้จริง

หลักนิติธรรมในบริบทของไทยได้มีการกำหนดไว้ใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 3 ซึ่งระบุว่า “การใช้อำนาจรัฐต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม” (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2560) อย่างไรก็ตาม ปัญหาในการบังคับใช้หลักนิติธรรมในไทยยังคงมีอยู่ เช่น การใช้กฎหมายเพื่อประโยชน์ทางการเมือง และการเลือกปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายในการทำให้หลักนิติธรรมเป็นจริงในทางปฏิบัติ (Nititham, 2020)

2. สิทธิของประชาชน (Rights of the People)

สิทธิของประชาชน (Rights of the People) หมายถึง สิทธิและเสรีภาพที่บุคคลพึงได้รับโดยกำเนิดหรือสิทธิที่ได้รับการรับรองจากกฎหมายเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรีและเสมอภาค (United Nations, 1948) สิทธิเหล่านี้เป็นรากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และมีบทบาทสำคัญในการสร้างเสถียรภาพทางการเมืองและสังคม เช่น สิทธิในชีวิต เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และสิทธิในการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย (Rawls, 1971)

Citation : Chawavisit, C., & Prewtongcam, S. (2025). Guidelines for Traffic Officers and Investigators According to the Central Administrative Court's Verdict, Red Case No. 1855/2563. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(3), 57–72. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.26>

แนวคิดเรื่องสิทธิของประชาชนมีพัฒนาการมายาวนาน นักปรัชญาทางการเมือง เช่น จอห์น ล็อก (John Locke) เสนอแนวคิดเรื่อง Natural Rights หรือสิทธิตามธรรมชาติ ซึ่งประกอบด้วย สิทธิในชีวิต เสรีภาพ และทรัพย์สิน (Locke, 1689) ส่วน ฌอง-ฌาคส์ รูสโซ (Jean-Jacques Rousseau) ได้พัฒนาแนวคิด Social Contract หรือสัญญาประชาคม ที่มองว่าสิทธิของประชาชนต้องได้รับการคุ้มครองโดยรัฐ และกฎหมาย (Rousseau, 1762) นอกจากนี้ อิมมานูเอล คานท์ (Immanuel Kant) ยังเสนอว่า สิทธิของมนุษย์เป็นสิ่งที่ไม่สามารถละเมิดได้ เนื่องจากทุกคนมีศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์ (Kant, 1785)

สำหรับสิทธิของประชาชนในบริบทของประเทศไทยนั้น มีการรับรองผ่านรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 โดยมาตรา 4 ระบุว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ย่อมได้รับความคุ้มครอง” (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2560) อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ ยังคงมีข้อจำกัดเกี่ยวกับสิทธิของประชาชน โดยเฉพาะในเรื่องสิทธิทางการเมือง เสรีภาพในการแสดงออก และสิทธิในการชุมนุมอย่างสันติ ซึ่งบางครั้งถูกจำกัดโดยกฎหมายพิเศษและนโยบายของรัฐ (Nititham, 2021) และแม้ว่าสิทธิของประชาชนจะได้รับการรับรองในกฎหมาย แต่ในหลายประเทศยังมีปัญหาด้านการละเมิดสิทธิ เช่น การใช้อำนาจรัฐเกินขอบเขต การคุกคามเสรีภาพของสื่อมวลชน และการจำกัดเสรีภาพในการชุมนุม (Amnesty International, 2022) ในประเทศไทย ปัญหาหลักคือการบังคับใช้กฎหมายที่เลือกปฏิบัติ และการใช้มาตรการด้านความมั่นคงเป็นข้ออ้างในการจำกัดสิทธิของประชาชน (Nititham, 2021)

3. ความโปร่งใสและความรับผิดชอบ (Transparency and Accountability)

ความโปร่งใส (Transparency) หมายถึงการเปิดเผยข้อมูลและกระบวนการตัดสินใจขององค์กรหรือภาครัฐให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและตรวจสอบได้ (OECD, 2017) ขณะที่ ความรับผิดชอบ (Accountability) หมายถึงการที่ผู้มีอำนาจต้องรับผิดชอบต่อผลกระทบและการตัดสินใจของตนเอง รวมถึงสามารถถูกตรวจสอบและให้เหตุผลต่อประชาชนได้ (Bovens, 2007) แนวคิดทั้งสองเป็นองค์ประกอบสำคัญของธรรมาภิบาล (Good Governance) ที่ช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจระหว่างรัฐและประชาชน รวมถึงลดปัญหาการทุจริต (World Bank, 2020)

นักวิชาการด้านธรรมาภิบาลเสนอว่า ความโปร่งใสช่วยส่งเสริมประชาธิปไตยและลดการใช้อำนาจโดยมิชอบ (Koppell, 2005) Joseph Stiglitz (2002) เน้นว่าการเข้าถึงข้อมูลเป็นสิทธิของประชาชน และเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประชาชนสามารถตรวจสอบภาครัฐได้ ส่วน Mark Bovens (2007) เสนอว่าความรับผิดชอบมี 3 มิติ ได้แก่ (1) การให้ข้อมูล (informational accountability) (2) การอธิบายเหตุผล (explanatory accountability) และ (3) การรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ของการกระทำ (consequential accountability) ซึ่งทั้งหมดเป็นเครื่องมือสำคัญในการควบคุมอำนาจรัฐ

ความโปร่งใสและความรับผิดชอบในประเทศไทย ได้รับการรับรองใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 76 ซึ่งกำหนดให้รัฐบาลต้องดำเนินนโยบายบนพื้นฐานของความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2560) นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีกฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของรัฐ เช่น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ ประเทศไทยยังคงเผชิญกับปัญหาการทุจริตและการขาดความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ (Transparency International, 2023)

4. ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อระบบยุติธรรม (Public Trust in the Justice System)

ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อระบบยุติธรรม (Public Trust in the Justice System) หมายถึง ระดับที่ประชาชนรับรู้และยอมรับว่าระบบยุติธรรมมีความยุติธรรม โปร่งใส และมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย (Tyler, 2006) ความเชื่อมั่นนี้มีความสำคัญต่อการรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม เพราะหากประชาชนเชื่อว่าระบบยุติธรรมมีความเป็นธรรม พวกเขาจะเคารพกฎหมายและใช้กระบวนการยุติธรรมในการแก้ไขข้อขัดแย้ง แทนที่จะใช้วิธีการที่ผิดกฎหมาย (Gibson & Caldeira, 2009)

นักวิชาการด้านนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ เช่น Tom R. Tyler (1990, 2006) ได้พัฒนา Procedural Justice Theory ซึ่งเสนอว่าความเชื่อมั่นของประชาชนต่อระบบยุติธรรมไม่ได้ขึ้นอยู่กับผลของคดีเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับกระบวนการที่ใช้ในการพิจารณาคดีด้วย ประชาชนจะมีความเชื่อมั่นสูงขึ้นหากพวกเขารับรู้ว่าการกระบวนการยุติธรรมมีความเป็นกลาง (neutrality), เคารพศักดิ์ศรีของผู้เกี่ยวข้อง (respect for dignity), และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม (voice and participation) นอกจากนี้ Gibson & Caldeira (2009) ยังเสนอว่า ความชอบธรรม (legitimacy) ของศาลเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในระบบยุติธรรม ซึ่งในบริบทของประเทศไทย ระบบยุติธรรมถูกกำหนดให้เป็นกลไกสำคัญในการคุ้มครองสิทธิของประชาชนตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 3 และมาตรา 188 ที่ระบุว่าศาลต้องมีอิสระในการพิจารณาคดี (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2560) อย่างไรก็ตาม การสำรวจความคิดเห็นของ Transparency International (2023) พบว่า ประชาชนไทยยังมีความกังวลเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติ การแทรกแซงทางการเมือง และการทุจริตในระบบยุติธรรม ซึ่งส่งผลให้ระดับความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรมอยู่ในระดับต่ำ ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนได้รับอิทธิพลจากหลายปัจจัย เช่น การบังคับใช้กฎหมายที่เป็นธรรม (fair enforcement of law), ความโปร่งใสของกระบวนการพิจารณาคดี (judicial transparency), และพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม (judicial and law enforcement conduct) (Sunshine & Tyler, 2003) หากประชาชนรับรู้ว่าการกฎหมายถูกบังคับใช้อย่างเลือกปฏิบัติ หรือมองว่าศาลไม่สามารถรักษาความเป็นอิสระจากอิทธิพลทางการเมือง ความเชื่อมั่นของพวกเขาก็จะลดลง (Hough et al., 2010) ซึ่งแนวทางในการเสริมสร้างความเชื่อมั่นต่อระบบยุติธรรมจำเป็นต้องอาศัยมาตรการหลายด้าน ได้แก่ (1) การส่งเสริมความโปร่งใสในการดำเนินคดี เช่น การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับคำพิพากษา (judicial transparency initiatives), (2) การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมให้มีความเป็นอิสระจากอิทธิพลทางการเมือง, และ (3) การเสริมสร้างหลักนิติธรรมให้เข้มแข็ง (Tyler, 2006) ในประเทศไทย ควรมีการพัฒนากลไกตรวจสอบและถ่วงดุลที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ระบบยุติธรรมสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของสังคม (Transparency International, 2023)

5. หลักปฏิบัติราชการทางปกครอง

ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของรัฐนั้นเพื่อให้บรรลุผลแก่ประโยชน์สาธารณะนั้นจะต้องคำนึงถึงหลักการสำคัญได้แก่ 1) หลักความชอบด้วยกฎหมาย (Legality) การกระทำของเจ้าหน้าที่ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของกฎหมาย คือต้องมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและใช้อำนาจโดยชอบตามที่กฎหมายกำหนด 2) หลักความเสมอภาค (Equality) ต้องปฏิบัติต่อประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ เว้นแต่จะมีเหตุผลตามกฎหมายรองรับ 3) หลักความเป็นธรรม (Fairness) ต้องให้สิทธิแก่ผู้มีส่วนได้เสียในการแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งก่อนการมีคำสั่งหรือการตัดสินใจ 4) หลักความโปร่งใส (Transparency)

Citation : Chawavisit, C., & Prewtongcam, S. (2025). Guidelines for Traffic Officers and Investigators According to the Central Administrative Court's Verdict, Red Case No. 1855/2563. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(3), 57-72.
<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.26>

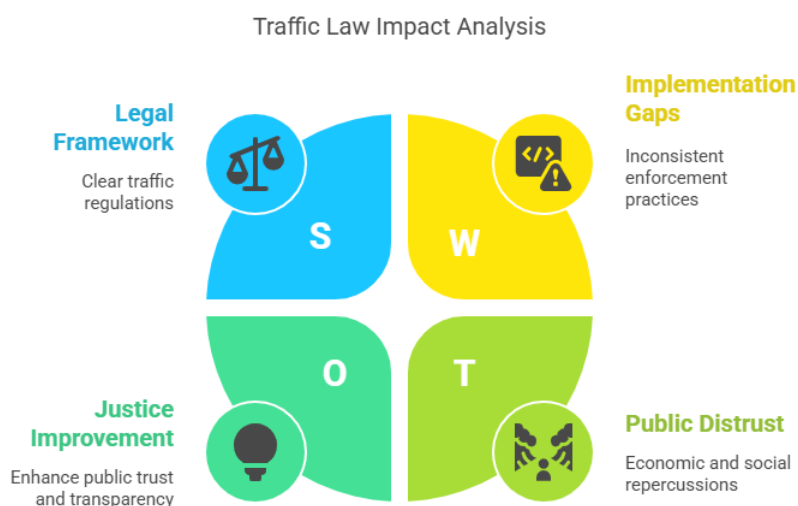
เปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติราชการให้ประชาชนเข้าถึงได้ รวมถึงเหตุผลในการตัดสินใจ 5)

หลักความรับผิดชอบ (Accountability) เจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบต่อการกระทำหรือละเว้นการกระทำของตน หากเกิดความเสียหายต้องชดเชยตามกฎหมาย 6) หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) มุ่งเน้นการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของทางราชการ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2560)

และนอกจากนั้น หลักการปฏิบัติราชการทางปกครอง ตาม พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ได้กล่าวเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ เกี่ยวกับการออกคำสั่งทางปกครองตาม ซึ่งเป็นมาตรฐานกลางที่ใช้บังคับกับการออกคำสั่งทางปกครองตามกฎหมายเฉพาะทุกฉบับโดยสถานะความเป็น “กฎหมายกลาง” ของ พ.ร.บ.ฉบับดังกล่าวย่อมหมายความว่า ในกรณีที่กฎหมายเฉพาะได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการ ออกคำสั่งทางปกครองไว้อย่างไร เจ้าหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายเฉพาะนั้น เว้นแต่ ในกรณีที่กฎหมายเฉพาะไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการออกคำสั่งทางปกครองไว้หรือกำหนดไว้แต่หลักเกณฑ์ดังกล่าวมีหลักประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ เจ้าหน้าที่จะใช้หลักเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ในกฎหมายเฉพาะฉบับนั้นไม่ได้ แต่จะต้องใช้หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ บังคับ (สุริยา, อนุวัฒน์ 2562)

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

การศึกษานี้มุ่งเน้นวิเคราะห์ แนวทางปฏิบัติของเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานสอบสวน ภายหลังคำพิพากษาศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขแดงที่ 1855/2563 โดยใช้กรอบแนวคิดที่ครอบคลุม ด้านกฎหมาย การปฏิบัติงาน และผลกระทบต่อประชาชน

ภาพที่ 1 ภาพกรอบแนวคิด

Citation : เชาวณี ขววิสิฐ, และ สันติ ผิวทองคำ. (2568). แนวทางปฏิบัติของเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานสอบสวน ตามคำพิพากษาศาล

ปกครองกลาง คดีหมายเลขแดงที่ 1855/2563. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(3), 57-72.

<https://doi.org/10.14456/jasru.2025.26>

ตัวแปรหลัก	ตัวแปรย่อย	แนวคิดที่เกี่ยวข้อง
กฎหมายและหลักเกณฑ์	- มาตรา 140, 141/1 ของ พ.ร.บ. จราจรทางบก - คำพิพากษาศาลปกครองกลาง	- หลักนิติธรรม - สิทธิของประชาชน
การปฏิบัติงานของเจ้าพนักงาน	- แนวทางการออกใบสั่ง - การใช้ดุลพินิจในการกำหนดค่าปรับ - ผลกระทบต่อขั้นตอนการสอบสวน	- การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐ - หลักการบริหารงานยุติธรรม
ผลกระทบต่อประชาชน	- สิทธิในการโต้แย้งใบสั่ง - ผลกระทบทางการเงิน - ความเชื่อมั่นต่อหน่วยงานรัฐ	- ความโปร่งใสและความรับผิดชอบ - ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อระบบยุติธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาวรรณกรรมและเอกสารทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 คำพิพากษาศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขแดงที่ 1855/2563 งานวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการบังคับใช้กฎหมายจราจร การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับบุคคล 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ตีความกฎหมาย ได้แก่ ศาลและผู้พิพากษา กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้บังคับใช้กฎหมาย ได้แก่ พนักงานสอบสวนและเจ้าพนักงานจราจร และกลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้ถูกบังคับใช้กฎหมาย ได้แก่ ประชาชนทั่วไป รวมจำนวนทั้งสิ้น 30 คน เหนือในการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงในการปฏิบัติงานและประสบการณ์ในงานด้านจราจร โดยใช้แนวคำถามแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ศึกษาแนวทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ก่อนและหลังคำพิพากษา เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า คำพิพากษาศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขแดงที่ 1855/2563 มีผลกระทบต่อแนวทางปฏิบัติของเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานสอบสวน จากการสัมภาษณ์บุคคล 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ตีความกฎหมาย ได้แก่ ศาลและผู้พิพากษา กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้บังคับใช้กฎหมาย ได้แก่ พนักงานสอบสวนและเจ้าพนักงานจราจร และกลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้ถูกบังคับใช้กฎหมาย ได้แก่ ประชาชนทั่วไป สามารถวิเคราะห์เป็น 3 ประเด็นหลักดังนี้ :

1. จากการศึกษา สาระสำคัญของคำพิพากษาศาลปกครองกลางในคดีหมายเลขแดงที่ 1855/2563 ที่วินิจฉัยว่า ประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เรื่องการกำหนดแบบใบสั่งเจ้าพนักงานจราจร พ.ศ. 2563 ลงวันที่ 20 กรกฎาคม 2563 และเรื่อง การกำหนดจำนวนค่าปรับตามที่เปรียบเทียบสำหรับความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นคำพิพากษาเกี่ยวกับ “แบบใบสั่งฉบับที่ 1 ตามคำสั่ง ตร.ลงวันที่ 20 กรกฎาคม 2563” “แบบใบสั่งฉบับที่ 2 ตามคำสั่ง ตร. ลงวันที่ 24 มิถุนายน 2564” และ “บัญชีอัตราค่าปรับในคดีจราจรตามคำสั่ง ตร. ลงวันที่ 20 กรกฎาคม 2563” ที่ออกโดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตร.) และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผบ.ตร.) และศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาเพิกถอนประกาศพิพาททั้งสองฉบับโดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่ออกประกาศ แต่ในระหว่างที่คดี

ยังไม่ถึงที่สุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เจ้าพนักงานจราจร และพนักงานสอบสวน จึงไม่พียงนำเอา “แบบใบสั่ง” และ “บัญชีอัตราค่าปรับ” ที่ไม่แน่ชัดว่าถึงที่สุดแล้วจะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ หรืออาจถูกเพิกถอนโดยเด็ดขาดในขั้นที่สุด “มาบังคับใช้กับประชาชน” อีกต่อไป เพราะเป็นการขัดต่อหลักนิติธรรม และสิทธิของประชาชนตามที่รัฐธรรมนูญและ พ.ร.บ.จราจรทางบกฯ ให้การรับรองและคุ้มครอง ซึ่งต่อมาศาลปกครองสูงสุดแก้คำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้นเป็นให้เพิกถอนประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เรื่อง กำหนดแบบใบสั่งเจ้าพนักงานจราจร พ.ศ. 2563 ลงวันที่ 20 กรกฎาคม 2563 และประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เรื่อง กำหนดจำนวนค่าปรับตามที่เปรียบเทียบสำหรับความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 และความผิดตามกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับรถหรือการใช้ทางที่มีโทษปรับสถานเดียว พ.ศ. 2563 ลงวันที่ 23 มีนาคม 2566 โดยให้มีผลนับแต่วันที่พ้นกำหนด 180 วันนับแต่วันที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษา

2. ผลกระทบต่อประชาชนและระบบยุติธรรมประชาชนที่ได้รับใบสั่ง อาจไม่ทราบถึงสิทธิในการโต้แย้ง ซึ่งอาจทำให้เสียเปรียบในการดำเนินคดีหากเมื่อมีคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดยืนตามศาลปกครองกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติอาจต้องคืนค่าปรับที่เก็บไปแล้ว นอกจากนี้ยังทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมและการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานสอบสวน ที่เกิดความไม่แน่ชัดในแนวทางปฏิบัติระหว่างรอคำวินิจฉัยจากศาลปกครองสูงสุด ซึ่งแม้ว่าคำพิพากษาของศาลปกครองยังไม่ถึงที่สุด และ “แบบใบสั่ง” และ “บัญชีอัตราค่าปรับ” ยังไม่ถูก “เพิกถอน” แต่ศาลปกครองกลางได้โปรดมีคำวินิจฉัยในเบื้องต้นแล้วว่า “แบบใบสั่ง” และ “บัญชีอัตราค่าปรับ” เป็นกฎที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ประกอบกับหากคดีไม่มีการอุทธรณ์ หรือหากคดีมีการอุทธรณ์และศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษายืนตามศาลปกครองกลาง ย่อมส่งผลให้ “แบบใบสั่ง” และ “บัญชีอัตราค่าปรับ” ถูกเพิกถอนโดยเด็ดขาดอยู่แล้ว

3. แนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานสอบสวน ในระหว่างที่คดียังไม่ถึงที่สุด และภายหลังจากที่มีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด สำหรับเจ้าหน้าที่ทั้งเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานสอบสวน ได้แก่ การใช้ใบสั่งที่เคยใช้ก่อนประกาศที่ถูกเพิกถอน หรือเพิ่มเติมข้อความเพื่อแจ้งสิทธิของผู้ถูกออกใบสั่งให้สามารถโต้แย้งข้อกล่าวหาได้ รวมถึงการใช้ดุลพินิจในการกำหนดค่าปรับแทนการใช้อัตราค่าปรับแบบคงที่ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายจราจรและหลักความเป็นธรรม และเพื่อไม่ให้ประชาชนเข้าใจผิดว่าไม่มีสิทธิอุทธรณ์บัญชีอัตราค่าปรับเป็นการกำหนดค่าปรับตายตัว ซึ่งขัดต่อหลักการใช้ดุลพินิจของพนักงานสอบสวน ในช่วงที่คำพิพากษายังไม่ถึงที่สุดซึ่งทำให้เกิดความเคลือบคลุมในแนวทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ระหว่างรอคำวินิจฉัยจากศาลปกครองสูงสุด ที่อาจส่งผลกระทบต่อประชาชนและระบบยุติธรรมประชาชนที่ได้รับใบสั่ง ที่อาจไม่ทราบถึงสิทธิในการโต้แย้ง ซึ่งทำให้เสียเปรียบในการดำเนินคดีเมื่อมีคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดยืนตามศาลปกครองกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติอาจต้อง คืนค่าปรับที่เก็บไปแล้ว ซึ่งอาจกระทบต่อการบริหารงบประมาณความเชื่อมั่นของประชาชนต่อระบบยุติธรรมอาจลดลง หากไม่มีมาตรการแก้ไขที่เหมาะสม

บทสรุป

คำพิพากษาของศาลปกครองกลางในคดีนี้เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการบังคับใช้กฎหมายจราจรในประเทศไทย โดยศาลชี้ให้เห็นถึงความไม่ชอบด้วยกฎหมายของแบบใบสั่งและบัญชีอัตราค่าปรับที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด ซึ่งอาจละเมิดสิทธิของประชาชนและขัดต่อหลักการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปตามหลักนิติธรรมและเป็นธรรมต่อประชาชน แนวทาง

Citation : เขาวณิ ขววิสิฐ, และ สันติ ผิวทองคำ. (2568). แนวทางปฏิบัติของเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานสอบสวน ตามคำพิพากษาศาล

ปกครองกลาง คดีหมายเลขแดงที่ 1855/2563. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(3), 57–72.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.26>

ปฏิบัติที่ควรดำเนินการในระหว่างที่คดียังไม่ถึงที่สุด ได้แก่ การปรับปรุงแบบไปสั่งให้ระบุถึงสิทธิของผู้ขับขี่ในการโต้แย้งข้อกล่าวหาการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานสอบสวนในการกำหนดค่าปรับแทนการใช้อัตราค่าปรับแบบตายตัว การติดตามคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด และเตรียมการปรับเปลี่ยนกระบวนการออกใบสั่งและกำหนดค่าปรับให้สอดคล้องกับกฎหมาย

กรณีนี้เป็นตัวอย่างของการตรวจสอบและควบคุมอำนาจรัฐผ่านกระบวนการศาลปกครอง ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการคุ้มครองสิทธิของประชาชน และทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีความเป็นธรรมมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการสัมภาษณ์เจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน และผู้พิพากษา จำนวน 20 ท่าน ที่ปฏิบัติงานด้านกฎหมายของเจ้าหน้าที่และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประชาชนจำนวน 10 คน ทำให้ทราบถึงประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากคำพิพากษาศาลปกครอง ดังนี้

1. คำพิพากษาศาลปกครองกลางในคดีหมายเลขแดงที่ 1855/2563 ที่วินิจฉัยว่า ประกาศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เรื่องการกำหนดแบบไปสั่งเจ้าพนักงานจราจร พ.ศ. 2563 ลงวันที่ 20 กรกฎาคม 2563 และเรื่อง การกำหนดจำนวนค่าปรับตามที่เปรียบเทียบสำหรับความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นคำพิพากษาเกี่ยวกับ “แบบไปสั่งฉบับที่ 1 ตามคำสั่ง ตร.ลงวันที่ 20 กรกฎาคม 2563” “แบบไปสั่งฉบับที่ 2 ตามคำสั่ง ตร. ลงวันที่ 24 มิถุนายน 2564” และ “บัญชีอัตราค่าปรับในคดีจราจรตามคำสั่ง ตร. ลงวันที่ 20 กรกฎาคม 2563” ที่ออกโดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตร.) และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผบ.ตร.) และศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาเพิกถอนประกาศพิพาททั้งสองฉบับโดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่ออกประกาศ ต่อมาคดีดังกล่าวได้ถึงที่สุดแล้วโดยศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.50/2568 ซึ่งศาลปกครองสูงสุดพิพากษายืนตามศาลปกครองชั้นต้น โดยมีคำสั่งให้เพิกถอนแบบไปสั่งและบัญชีอัตราค่าปรับ ที่ออกโดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เนื่องจากไม่ชอบด้วยกฎหมาย

โดยให้มีผลนับแต่วันที่พ้นกำหนด 180 วัน ซึ่งปัญหาด้านกฎหมายและกระบวนการบังคับใช้ ผลจากการศึกษาพบว่า แม้ในห้วงเวลาที่คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นจะยังไม่ถึงที่สุด และ “แบบใบสั่ง” และ “บัญชีอัตราค่าปรับ” ยังไม่ถูก “เพิกถอน” แต่ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำวินิจฉัยในเบื้องต้นแล้วว่า “แบบใบสั่ง” และ “บัญชีอัตราค่าปรับ” เป็นกฎหมายที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ประกอบกับหากคดีไม่มีการอุทธรณ์ หรือหากคดีมีการอุทธรณ์และศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษายืนตามศาลปกครองชั้นต้น ย่อมส่งผลให้ “แบบใบสั่ง” และ “บัญชีอัตราค่าปรับ” ถูกเพิกถอนโดยเด็ดขาด ซึ่งคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นได้นั้นยิ่งถึงความสำคัญของการบังคับใช้กฎหมายที่เป็นธรรม และการคุ้มครองสิทธิของประชาชน โดยระบุว่าแบบใบสั่งเดิมไม่มีการแจ้งสิทธิของผู้ขับขี่ในการโต้แย้งข้อกล่าวหา ซึ่งขัดต่อมาตรา 141/1 ของพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 นอกจากนี้ การกำหนดบัญชีอัตราค่าปรับแบบตายตัว ทำให้เจ้าหน้าที่ขาดอำนาจในการใช้ดุลพินิจตามพฤติการณ์ของแต่ละกรณี ซึ่งขัดต่อหลักนิติธรรม และปรากฏชัดเมื่อศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

2. ปัญหาด้านการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานสอบสวนคำพิพากษาของศาลได้ส่งผลให้เกิดความไม่แน่นอนในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการออกใบสั่งและการกำหนดค่าปรับ ซึ่งนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ ได้แก่ เจ้าพนักงานจราจรไม่แน่ใจว่าใบสั่งรูปแบบใดที่สามารถนำมาใช้ได้ในปัจจุบัน พนักงานสอบสวนขาดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการใช้ดุลพินิจในการกำหนดค่าปรับ หลังจากที่บัญชีอัตราค่าปรับเดิมถูกเพิกถอนระบบการสอบสวนข้อโต้แย้งใบสั่งต้องได้รับการปรับปรุงให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น เจ้าพนักงานจราจร และพนักงานสอบสวน จึงไม่ควรนำ “แบบใบสั่ง” และ “บัญชีอัตราค่าปรับ” ที่ไม่แน่ชัดว่าถึงที่สุดแล้วจะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ หรืออาจถูกเพิกถอนโดยเด็ดขาดในชั้นที่สุด “มาบังคับใช้กับประชาชน” อีกต่อไปเพราะเป็นการขัดต่อหลักนิติธรรม และสิทธิของประชาชนตามที่รัฐธรรมนูญและ พ.ร.บ.จราจรทางบกฯ ให้การรับรองและคุ้มครอง ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษา (วันที่ 27 กันยายน 2566 เป็นต้นไป)

3. ผลกระทบต่อประชาชนและระบบยุติธรรม ผลการวิจัยพบว่าการใช้แบบใบสั่งที่ไม่มีการแจ้งสิทธิของผู้ถูกออกใบสั่งส่งผลให้ประชาชนขาดความเข้าใจในการใช้สิทธิของตนเอง อาจนำไปสู่การจ่ายค่าปรับโดยไม่ทราบว่าตนเองสามารถโต้แย้งได้ นอกจากนี้ เมื่อศาลปกครองสูงสุดพิพากษายืนตามศาลปกครองชั้นต้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติอาจต้องคืนค่าปรับที่ได้เก็บไปแล้ว ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการบริหารงานด้านการจราจรและความเชื่อมั่นของประชาชนต่อระบบยุติธรรม แนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับเจ้าหน้าที่เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายจราจรเป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นธรรม

ความรู้ใหม่ (New Knowledge)

แนวคิดใหม่ (New Concepts) จากผลการวิจัย

1. แนวคิด “ใบสั่งเชิงสิทธิ” (Rights-Oriented Traffic Ticketing) จากคำพิพากษาที่ระบุว่าแบบใบสั่งที่ให้อยู่ไม่แจ้งสิทธิของผู้ขับขี่ ทำให้ประชาชนเข้าใจผิดว่าไม่มีสิทธิอุทธรณ์ เกิดแนวคิดใหม่ที่ว่า แบบใบสั่งควรเป็นเครื่องมือให้ความรู้สิทธิ ไม่ใช่เพียงการแจ้งโทษ ดังนั้นควรมีการปรับปรุงใบสั่งให้เป็น “เอกสารกึ่งสิทธิมนุษยชน” ที่แสดงสิทธิในการโต้แย้ง การขอสอบสวน และช่องทางอุทธรณ์อย่างชัดเจน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมจราจรอย่างแท้จริง

2. แนวคิด “ดุลพินิจบนฐานความเป็นธรรม” (Discretion-Based Justice Model) การกำหนดค่าปรับแบบตายตัวถือเป็นการจำกัดดุลพินิจของพนักงานสอบสวน ซึ่งขัดต่อหลักนิติธรรม แนวคิดใหม่นี้เสนอ

Citation : เขาวดี ขววิสิฐ, และ สันติ ผิวทองคำ. (2568). แนวทางปฏิบัติของเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานสอบสวน ตามคำพิพากษาศาล

ปกครองกลาง คดีหมายเลขแดงที่ 1855/2563. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(3), 57–72.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.26>

ให้ การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ต้องตั้งอยู่บนกรอบของ “ความเป็นธรรม” ไม่ใช่ความสะดวก ต้องมีแนวทางการวิเคราะห์พฤติการณ์ การพิจารณาเจตนา และผลกระทบของการกระทำ เพื่อให้ค่าปรับมีความเหมาะสมและยืดหยุ่นต่อกรณีต่าง ๆ มากขึ้น

3. แนวคิด “กระบวนการยุติธรรมเชิงรับรู้” (Perceived Justice Process) ผลการศึกษาชี้ว่า ประชาชนจำนวนมากไม่เข้าใจสิทธิของตนเองในการโต้แย้งเมื่อได้รับใบสั่ง แนวคิดใหม่นี้เน้นว่า ความยุติธรรมจะเกิดขึ้นจริงได้ก็ต่อเมื่อประชาชน “รับรู้และเข้าถึง” สิทธิของตน หน่วยงานรัฐต้องออกแบบระบบสื่อสารกฎหมายอย่างเข้าใจง่าย มีช่องทางโต้แย้งที่เข้าถึงได้ และลดความซับซ้อนของกระบวนการ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น

4. แนวคิด “ระบบการสอบสวนแบบตอบสนอง” (Responsive Investigation System) เมื่อประชาชนเริ่มร้องเรียนหรือโต้แย้งมากขึ้น พนักงานสอบสวนอาจเผชิญภาระที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แนวคิดนี้เสนอว่า การสอบสวนต้องเปลี่ยนจาก “ระบบควบคุมแบบปิด” เป็น “ระบบตอบสนองแบบเปิด” ที่สามารถรับมือกับข้อร้องเรียนได้อย่างเป็นระบบ มีการจัดอบรมเสริมทักษะ และใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการบริหารจัดการคำร้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

5. แนวคิด “นิติธรรมเชิงนโยบาย” (Policy-Based Rule of Law) คำพิพากษาคดีใบสั่งจราจร สะท้อนให้เห็นว่า นิติธรรมไม่ควรอยู่แค่ในกฎหมายเท่านั้น แต่ต้องปรากฏใน นโยบายการปฏิบัติและเครื่องมือที่รัฐใช้ เช่น ใบสั่งและบัญชีค่าปรับ แนวคิดนี้เสนอให้รัฐมีหน้าที่ “ตีความนิติธรรมให้เป็นรูปธรรม” โดยการออกแบบเครื่องมือทางกฎหมายให้สอดคล้องกับสิทธิมนุษยชนและหลักการยุติธรรมในทุกระดับ ตั้งแต่เอกสารทางราชการไปจนถึงพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ภาคสนาม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (Policy Recommendations)

- ควรปรับปรุงแบบใบสั่งจราจรให้สอดคล้องกับหลักสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน โดยต้องมีการแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งข้อกล่าวหาอย่างชัดเจน เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิทางกฎหมายได้โดยไม่เสียเปรียบ และป้องกันการละเมิดสิทธิ (สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2563)
- เสนอให้มีการยกเลิกการใช้บัญชีอัตราค่าปรับแบบตายตัว และกำหนดแนวทางการใช้ดุลพินิจที่โปร่งใส เป็นธรรม และตรวจสอบได้ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการนิติธรรมและคำพิพากษาของศาลปกครอง
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรกำหนดนโยบายระดับชาติในการส่งเสริม “นิติธรรมเชิงปฏิบัติ” (Practical Rule of Law) โดยเน้นการออกแบบเครื่องมือและกระบวนการที่ไม่ละเมิดสิทธิ และเอื้อต่อความยุติธรรมในทางปฏิบัติจริง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ (Practical Recommendations)

- ควรจัดอบรมเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานสอบสวนทั่วประเทศ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักสิทธิมนุษยชน การใช้ดุลพินิจ และการสื่อสารสิทธิกับประชาชนอย่างถูกต้อง
- พัฒนาแนวทางปฏิบัติมาตรฐาน (Standard Operating Procedures) ในการออกใบสั่ง การกำหนดค่าปรับ และการรับคำร้องโต้แย้งจากประชาชน เพื่อสร้างความชัดเจนและลดข้อโต้แย้งจากทั้งสองฝ่าย
- นำเทคโนโลยีมาสนับสนุนระบบการโต้แย้งใบสั่งและสอบสวนออนไลน์ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้สะดวก รวดเร็ว และลดภาระงานของเจ้าหน้าที่

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป (Suggestions for Future Research)

- ควรศึกษา มุมมองของประชาชนในวงกว้าง ต่อระบบใบสั่งและการโต้แย้งใบสั่งจราจร เพื่อวิเคราะห์ปัญหาด้านการรับรู้สิทธิ และความเชื่อมั่นต่อระบบยุติธรรม
- ควรวิจัยเชิงเปรียบเทียบระหว่าง ประเทศไทยกับประเทศที่มีระบบจราจรโปร่งใสและเป็นธรรม เช่น ญี่ปุ่น เยอรมนี หรือสวีเดน เพื่อหาต้นแบบการปฏิบัติที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในบริบทไทย
- ควรศึกษาผลกระทบด้านงบประมาณรัฐ ในกรณีที่ต้องคืนค่าปรับ หลังจากมีคำพิพากษาถึงที่สุด รวมถึงกลไกการเยียวยาและชดเชยที่มีความเหมาะสมต่อทั้งประชาชนและภาครัฐ

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมขนส่งทางบก. (2563). แนวทางการงดรับชำระภาษีประจำปีสำหรับรถที่ไม่ได้ชำระค่าปรับจราจร. คำพิพากษาศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขแดงที่ 1855/2563.
- จรัญ รักดีธนากุล. (2564). *กระบวนการยุติธรรมไทยภายใต้หลักนิติธรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- ประทีป ทับอรรถานนท์, และ จิตาภา พรยิ่ง. (2561). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับโทษปรับที่แจ้งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ตอบรับตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. *วารสารการเมืองการบริหาร และกฎหมาย*, 11(22), 1-24.
- พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม.
- พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542.
- พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539.

Citation : เขาวิน ขววิสิฐ, และ สันติ ผิวทองคำ. (2568). แนวทางปฏิบัติของเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานสอบสวน ตามคำพิพากษาศาล

ปกครองกลาง คดีหมายเลขแดงที่ 1855/2563. *วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ*, 3(3), 57-72.
<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.26>

- รภิญญา ดิษฐเอม. (2565). แนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันในสถานที่เกิดเหตุคดีจราจรระหว่างพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่กู้ภัย ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต*, 18(1), 71-75.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 3 วรรคสอง และมาตรา 26 วรรคสอง ศาลปกครอง. (2563). *คำพิพากษาศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขแดงที่ 1855/2563*.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2560). *คู่มือการพัฒนากฎหมายภาครัฐ: หลักปฏิบัติราชการทางปกครอง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2560). *หลักนิติธรรมกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2563). *รายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนด้านกระบวนการยุติธรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน กสม.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2563). *คำสั่งเกี่ยวกับแบบใบสั่งและบัญชีอัตราค่าปรับ.หนังสือการสอบสวนคดีจราจร (ฉบับสมบูรณ์)*.
- สำนักงานศาลปกครอง. (2563). *แนวทางปฏิบัติหลังคำพิพากษาศาลปกครองกลางในคดีใบสั่งจราจร*. เอกสารเผยแพร่ภายใน.
- สุรียา ปานแย้ม และ อนุวัฒน์. 2562) *คู่มือสอบกฎหมายปกครอง*, (13), 39.
- แหล่งข้อมูลออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ราชกิจจานุเบกษา เว็บไซต์ศาลปกครอง และเว็บไซต์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.
- อติภา เนาวกิตตินาถ. (2564). ปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาสมรรถนะของพนักงานสอบสวน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. *วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 7(1), 668-678.
- Amnesty International. (2022). Annual report on human rights. Retrieved from <https://www.amnesty.org>
- Bovens, M. (2007). Analysing and assessing accountability: A conceptual framework. *European Law Journal*, 13(4), 447-468.
- Dicey, A. V. (1885). Introduction to the study of the law of the constitution. Macmillan.
- Fuller, L. L. (1964). The morality of law. Yale University Press.
- Gibson, J. L., & Caldeira, G. A. (2009). Citizens, courts, and confirmations: Positivity theory and the judgments of the American people. Princeton University Press.
- Hough, M., Jackson, J., & Bradford, B. (2010). Legitimacy, trust, and compliance: An empirical test of procedural justice theory in policing. *European Journal of Criminology*, 7(4), 303-324.
- Kant, I. (1785). Groundwork of the metaphysics of morals. Harper & Row.
- Koppell, J. G. S. (2005). Pathologies of accountability: ICANN and the challenge of “multiple accountabilities disorder.” *Public Administration Review*, 65(1), 94-108.
- Locke, J. (1689). Two treatises of government. Cambridge University Press.

Citation : Chawavisit, C., & Prewtongcam, S. (2025). Guidelines for Traffic Officers and Investigators According to the Central Administrative Court's Verdict, Red Case No. 1855/2563. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(3), 57-72. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.26>

- Nititham, P. (2020). The rule of law in Thailand: Challenges and reform. *Asian Journal of Comparative Law*, 15(1), 45-67.
- Nititham, P. (2021). Human rights and rule of law in Thailand: Challenges and reform. *Asian Journal of Comparative Law*, 16(2), 87-102.
- Office of the Council of State. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2017). OECD guidelines on corporate governance of state-owned enterprises. OECD Publishing.
- Rawls, J. (1971). *A Theory of Justice*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Rawls, J. (1971). A theory of justice. Harvard University Press.
- Rousseau, J. J. (1762). The social contract. Penguin Books.
- Sunshine, J., & Tyler, T. R. (2003). The role of procedural justice and legitimacy in shaping public support for policing. *Law & Society Review*, 37(3), 513-548.
- Tamanaha, B. Z. (2004). On the rule of law: History, politics, theory. Cambridge University Press.
- Transparency International. (2023). Global corruption report: Justice and the rule of law. Retrieved from <https://www.transparency.org>
- Tyler, T. R. (1990). Why people obey the law. Princeton University Press.
- Tyler, T. R. (2006). Psychology and the design of legal institutions. National Research Council.
- United Nations. (1948). Universal declaration of human rights (UDHR). Retrieved from <https://www.un.org>
- World Justice Project. (2023). Rule of law index 2023. Retrieved from <https://worldjusticeproject.org>